

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 22. Expeditio ad sylvestres Paranæ populos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

gente bello iis uterentur; pacis verò tempore, tumultuum vitandorum ergò, sub ferà setvarentur, & hæcenus multa commoda tempore belli percepta esse reperio: certumque est, latrones non ita ut ante fuisse grassatos. Atque, ut sua cuique laus constet, nemini dubium fuit, Didaci Bororæ Provincialis zelo, authoritati, consilio, laboribusque, Tapensium & Urvaicensium libertatem magnâ ex parte deberi, sine quo Indi nec transmigrationi assensissent, nec arma ad eos imposterum defendendos impetrata fuissent.

Utilitas concessorum armorum.

POST QUAM Provincialis abiit, & exploratores nunciavere, Mamalucos cum prædâ in Brasiliam revertisse, Didacus Alfarus delectu fidissimorum Neophyrum habito, aliquot Socios ad destructorum trans Urvaicam oppidorum ruinas, Tapensemque Provinciam, destinavit, indagaturos omnia fugitivorum receptacula, dispersasque luporum metu oves ad ovile Christi postliminiò reducturos. Primi movere Franciscus Ximenius & Philippus Viverus. Hic in Caafapaguaquensi, Caapiensique regione persistens, bis vix mortem evitavit, intentatam ab Indis, suspicione corruptis; quos noster Philippus reconciliatos cum aliis mortalibus Christi partibus addidit. Ximenius ad Sanctæ Theresiæ destructum oppidum cum Antonio Bernal coadjutore ausus progredi, qualemcumque animarum messem invenit; nam vetulos verulasque, pro inutilibus ab Mamalucis derelictos, è latebris eduxit, factâque vicinorum nemorum indagine, aliquot capita, tanquam post copiosam messem, pauculas spicas, magno animi gaudio collegit, & ad Philippum Viverum rediens, utriusque regionis segetem, trecentis animarum manipulis constantem, ad Itapuanum oppidum ambo reducere. In hac expeditione notabilis fuit Emmanuëlis Neophyti, Sociorum comitis, caritas, qui sæpè per plura millia ægros in humeros sublatos boni Pastoris exemplo portavit. Trimestri elapso iidem excursores eodem se conferentes, nuncio de Mamalucorum regressu accepto, ultra Caaroensem regionem progredi non potuerunt; unde sexaginta capita è latibulis eruta ad Christi caulas retraxerunt. Interjecto tempore Franciscus Ximenius, Petrus Mola, & Gaspar Serquiera, versus Tapenses montes delati, confectis in itu & reditu centum circiter leucis, cum prædâ octoginta Barbarorum redièrunt.

CAPUT XXI.
Post transmigrati-
onem fugiti-
vorum recep-
tacula
indagantur.

*Trecenti re-
ducuntur.*

*Item sexa-
ginta.*

Et octoginta.

SUB id tempus memoratur etiam Antonii Palermi ad superioris Paranae sylvestres populos expeditio, ad quos non facilis erat aditus, quod longissimo tractu, intactis sylvis, ingentibus saxis, & præcipitio tutarentur. Postquam tamen Palermus octoginta circiter Neophytis comitatus, post octiduanam navigationem, ad proxima Mondai in Paranam se exonerantis loca cymbas applicuit, omnem deinceps curam ad superandum præcipitium, viamque per spississimum nemus sternendam, adhibuit: quo in opere octo diebus postis, indagati Indorum deinceps ipse insudavit. Post septimum indagatiōis diem, indicio latibulorum accepto, primo conatu duo tantum Barbari in manus venere, qui statim Neophytis spondere, si se via duces sequerentur, fore ut frequentes homines reperirent; quò dum nostri incautè pergunt, illorum unus, lethaliter ex insidiis confossus, interiit. Interim ceteros Ethnicorum pagos fama de Palermi consilio pervadens, plerosque ad fugam perpulit: adeò ut ex magno numero centum solummodò & quinquaginta capita se Antonio Palermo tradiderint, è quibus statim ipse quinquaginta septem infantes sacris aquis immerfit, cui tantilla præda pænè lethalis fuit. Nam repente orta tempestas Paranam adeò fœdè perturbavit, ut plerique autumarent, omnibus pereundum esse. Barbari Ethnici, corporibus salvandis intenti, in postremis animarum curam stolidè ponebant, & quia defectu Catecheseos Baptismo non idonei erant, Palermus, spreto propriæ vitæ periculo, altâ voce pronuntiabat nostræ Fidei Mysteria; nec audiebatur à Barbaris, metu mortis pænè exanimatis. Cùm verò Palermi navigiolum jamjam submergendum, crescentibus fluctibus, crederetur, Indi duo, & puer unus metu submersiōis, ut sit, eum ita brachiis illigarunt, ut omnem modum sese liberandi subtraherent: quo in periculo dum versatur, eximiâ

CAPUT XXII.
Expeditio
ad sylve-
stres Para-
nae popu-
los.

*Expeditionis
difficilis.*

*Neophytus
mactatur.*

*Antonius
Palermus
plures infan-
tes baptizat.*

Naufragat.

fortitudine Neophyti cymbam per fluctus mari similes, navigio pænè submerso ad-movère: in quam descendens Palermus, ad littus applicuit, cæteris natatione, aut aliis adminiculis, è naufragio sese eripientibus. In littore Ethnica mulier, viperæ morfu lethaliter faucia, nostris Mysteriis imbuta, ad Cælos, ut spes est, post susceptum Baptismum, evolavit. Reliquos ad oppidum Christianis moribus & Sacramentis instruendos Palermus reduxit.

CAPUT
XXIII.
Itatineses
varius cala-
mitatibus
affliguntur.

Mamalucii
puniantur.

Justi Van-
surkii peri-
culum.

APUD Itatineses etiam cuncta turbabantur, Mamalucis, cœu amphibia ani-malia solent, fluvios terrasque omnes infestantibus. Duo oppida in ea re-gione ab Societate posita, propter concatenata mala, suis temporibus denatrata, diu nutaverant; quibus accessit hac tempestate novus belli metus ab prædonibus illatus, ausis iterum, prætergresso Paranâ, ad proxima Paraquariæ loca sese effundere. Et jam abegerant Neophytorum nostrorum manipulos, indubiè parem cum cæteris fortunam experturos, nî Sociorum vigilans cura eorum conatus infregisset, & Cœlum manifestis penis animadvertisset in latrones, quorum plurimos fulmina cineravère, morbi exanimavère, flumina hausère, tygrides devoravère; adeò ut perpauci tantis malis superstites, prædâ spoliati, Brasiliam reviserint. Dum Pater Justus Vansurkii, ab Vincentio Badia Socio optimo in subsidium misso adjutus, unum è duobus oppidis in meliorem locum transferre contendit, pænè mortem invénit, intentatam ab Casiquio minaci vultu in eum arma moliente. Defensio Vansurkii fuit, nudatum pectus ferite volenti opponere; quâ constantiâ ferocientis impetus retusus est. Igitur ambo Socii utrumque oppidum utcumque reformavère. Sed, si vera volumus noscere, belli metus, peltis, indoles Barbarorum, aëris incle-mentia, fames, & aliorum series malorum, omnia rursùm mox deformavère, ali-quam stabilitatem habitura, cùm sequenti anno auxiliares Socii eò penetrabunt.

CAPUT
XXIV.
Socii per
Tucuma-
niam fru-
ctuosè ex-
currunt.

1639.

Quindecim
Ethnicorum
casas ad Fi-
dem sollici-
tantur.

AB Cordubensibus Sociis ad fluvios, quos Primi, Secundi, Tertii & Quarti nomine, ab situ nuncupant, solitâ utilitate excursus est. His in locis reperti multi Neophyti, dæmonum spectris vexati. Unus inter alios, dæmone succubò utens, narravit Sacerdoti nostro, per viginti nefandæ turpitudinis annos, nihil se ab infami Adonide, multa licet promittente, præter vilem ex lana togam accepisse. Factâ exhomologesi, ad partes liberalioris Domini transit. Idem Socius desertis in locis reperit quindecim Ethnicorum casas, ex corio confectas, apud quos Christi imaginem manu prætendens, de genibus adeò potenter verba fecit, ut omnes, adora-to Deo, baptizari postularint: infantes sacro Fonte loti sunt; sed adultæ gentis capita in constantiâ experimentum differri debuere. Alio in tractu apud Hispanos graviter dissidentes concionans, ad impetrandam pluviam, siccissimis agris omninò necessariam, supplicationem instituit; quâ peractâ, ad auditores conversus, signi-ficavit non videri sibi Cœlum votis obsecundaturum, nî odia deponerent: odiis positis, indubiè postulata concessurum. Mirum dictò! postquam frequentes eorum Concionatore dextras & oscula, in signum redintegratæ amicitia, sibi præbuère, sequenti nocte cœlum largiter pluit.

CAPUT
XXV.
Ocloiarum
oppidum
traditur
Francisca-
nis.

GASPAR Osorius, autoritate Episcopi, ad Chaquensem expeditionem viam sibi sternere volens, Ocloiarum oppidum ab se constructum, ex Majorum præscripto Ignatio Medina regendum tradiderat, perrexissetque in perficiendo opere Societas, nî ex inopinato Franciscani Patres reclamassent, dictantes, ab Societate JESU in messem suam falcem immitte: id autem dicebant, quòd præteritis temporibus Ocloias ad Fidem primi sollicitassent, eoque jus ad eos regendos præ-tenderent. Prætor & Episcopus Tucumanensis re cognitâ, ab Franciscanis postu-lavère, ne se intempestivè interponerent Sociorum JESU consiliis; differrent tan-tisper, importunam interpellationem Chaquensi cupidissimâ expeditioni forrè no-cituram; rebus in novâ Provinciâ stabilitis suum cuique jus ex æquo & bono man-surum. Verùm cùm tantorum virorum postulatis Franciscani Patres refragaren-tur, & litem ad Senatum Regium Archiepiscopumque referrent, Didacus Boroa

Provincia.